Rok V. Wilno, dn. 10 lutego 1931 r. Nr. 3.

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE WILEŃSKIE

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI.

Cena prenumeraty:
Rocznie . . 15 zł
Półrocznie . 8 zł
Nr. pojedyń. 80 gr

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Wilno, zaułek Bernardyński 6, m. 1.
Konto P. K. O. Nr. 80.833

Cena ogłoszeń:
Cała strona 48 zł
Pół strony . 24 zł
1/4 strony . 12 zł
1/8 strony . 8 zł

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

Zarządzenia Stolicy Apostolskiej.

Encyklika Ojca św. o Małżeństwie Chrześcijańskiem.

(Obszerne streszczenie). 1.

Czystego małżeństwa [1]) dostojność stąd się daje poznać, że Chrystus Pan przywrócił mu pierwotne nieskażone stanowisko i wyniósł do godności *wielkiego* Sakramentu a szafarstwo jego poruczył Kościołowi. Aby z tego odnowienia małżeństwa w Kościele wypływały pożądane skutki, trzeba, by prawdziwa nauka Chrystusowa o niem była znaną, i aby małżonkowie swój sposób myślenia i postępowania stosowali do prawa Chrystusowego.

Wielu jednak obecnie nic nie wie o świętości małżeństwa, albo pod wpływem przewrotnych zasad ją odrzuca. A ponieważ pogląd ten przenika i do szeregów wiernych, Ojciec św. uważa za swój obowiązek podnieść głos pasterski, by przestrzec powierzone sobie owce, odstraszyć je od niebezpiecznej trucizny i zachować nietkniętemi. Dlatego postanowił zwrócić się do całego świata, podając naukę o małżeństwie chrześcijańskiem, jego naturze, godności, pożytkach i dobrodziejstwach względem rodziny i społeczności ludzkiej, oraz wykazując błędy, dotyczące małżeństwa i występki przeciwko życiu małżeńskiemu, tudzież podając środki zaradcze.

Całą tę naukę Ojciec św. w znacznej mierze opiera na Encyklice Leona XIII z dnia 10 lutego 1880 r., zaczynającej się od słów: *Arcanum divinae sapientiae,* i stwierdza na początku, iż ono pochodzi z boskiego ustanowienia, ma znaczenie Sakramentu i jest stałym i nierozerwalnym związkiem. „Małżeństwo nie przez ludzi ustanowione i odnowione, lecz przez Boga, nie przez ludzi, lecz przez samego Twórcę przyrodzenia, Boga, i tegoż przyrodzenia Odnowiciela, Chrystusa Pana, prawami obwarowane, zatwierdzone i uzacnione, i dlatego te prawa nie mogą podlegać ani ustawom ludzkim, ani nawet przeciwnemu tym prawom układowi samych współmałżonków". Tego naucza Pismo św.,[1]) Poda-

[1]) Casti connubii.

[1]) Gen. 1. 27—28; 2. 22—23; Mat. 19. 3 squ.; Eph. 5. 23 squ.

nie Kościelne i Sobór Trydencki. [1]) W małżeństwie odegrywa wielką i szlachetną rolę również wola ludzka; poszczególne bowiem małżeństwa powstają z dwojga osób wolnej woli i przyzwolenia, których nic nie może zastąpić. Ta jednak wola tylko to ma na względzie, czy dwoje ludzi chce i z kim chce zawrzeć związek małżeński; gdy zaś on już został zawarty, z cała scisłością podlega prawu bożemu.

W małżeństwie chrześcijańskiem raczej dusze się łączą, niż ciała; nie tyle chwiejnem uczuciem serca i pociągiem zmysłów, ile postanowieniem woli ludzie się łączą, a z tej łączności dusz powstaje święty i nierozerwalny węzeł.

Ta natura węzła małżeńskiego odróżnia go od związków instynktowych zwierząt, jak i owych błędnych związków ludzkich, pozbawionych prawdziwego i uczciwego udziału szlachetnej woli i nie tworzących rodzinnego współżycia. Stąd jesnem jest prawo stawiania przeszkód związkom nieprawym i karania ich. Żadne zaś prawo ludzkie nie może stawiać przeszkód do łączenia się osób w małżeństwa, powstałe na podstawie prawa Bożego: *„Rośćcie i mnóżcie się“*. [2])

A więc święty związek prawnego małżeństwa powstaje z woli bożej i ludzkiej. Z woli bożej powstaje ustanowienie małżeństwa, cele, prawa, dobra. Z woli ludzkiej, przy pomocy bożej, wypływa związek małżeński, polegający na szlachetnem oddaniu na zawsze swej osoby osobie drugiej.

I.

Gdy chodzi o dobra, płynące z małżeństwa, to je dobrze streszcza św. Augustyn w słowach: „Oto są dobra, dla których małżeństwo jest dobre: potomstwo, wierność małżeńska, Sakrament“.[1])

Pierwszem z tych dóbr jest *potomstwo*. Bóg, który do utrzymania rodzaju ludzkiego na ziemi używa posługi ludzkiej, pierwszym rodzicom, a przez nich wszystkim małżonkom powiedział: *„Rośćcie i mnóżcie się i napełniajcie ziemię“*; [2]) wyraził w tem, iak mówi św. Augustyn, swą wolę: „Chcę, abyście byli ojcami i matkami rodzin“. [3])

Jak wielkiem to jest dobrem, widać z godności i celu człowieka, który, nawet w świetle rozumu rozważany, przewyższa doskonałością swej natury wszystkie inne stworzenia na świecie. Nadto—Bóg chce, aby się ród ludzki mnożył nietylko dlatego, by zaludniał ziemię, lecz aby się stał czcicielem Boga, kochał Go i posiadł na wieki w niebie, do czego został wyniesiony w porządku nadprzyrodzonym.

Rodzice chrześcijańscy wiedzieć powinni, że wydają potomstwo na świat nietylko dla zachowania rodu ludzkiego, lecz by się mnożyła dziatwa Kościoła Chrystusowego, obywatele święci i domownicy Boga, a chociaż nie rodzą oni dziatwy wolnej od grzechu, to jednak biorą poniekąd udział w pierwotnem małżeństwie, dają bowiem Kościołowi swe dzieci, aby ta matka w źródle ożywczem chrztu świętego odrodziła je do życia nadprzyrodzonego i uczyniła żywemi członkami Chrystusa i uczestnikami życia wiecznego.

Jeżeli to matka chrześcijańska rozważy, to pojmie, że do niej się stosują słowa Ewangelji: *„Niewiasta... gdy porodzi dzieciątko.*

[1]) Ses. 24.
[2]) Gen. 1. 28.

[1]) *De bono coniug*. c. 24, n. 32.
[2]) Gen. 1. 28.
[3]) *De bono coniug*. c. 24, n. 32.

już nie pamięta uciśnienia dla radości, iż się człowiek na świat narodził",[1]) a przez cierpienia, złączone z godnością matki, większą jest od owej matrony rzymskiej, matki Grakchów. Oboje zaś rodzice zrozumieją, że dziatwa ich—to talent przez Boga dany, który winni są oddać z zyskiem w dniu obrachunku nie wobec doczesnej rzeczypospolitej, lecz wobec Boga.

Wydaniem na świat dobro potomstwa się nie wyczerpuje. Do niego dochodzi inne, które polega na należytem jego wychowaniu. Nie całkiem zaradziłby Pan Bóg potomstwu zrodzonemu, gdyby zarazem nie włożył prawa i obowiązku wychowania na tych, którym dał moc i prawo rodzenia. Wszystkim wiadomo, że dzieci same sobie nie wystarczają nawet w życiu przyrodzonem, a cóż dopiero w nadprzyrodzonem, gdzie jest potrzebna pomoc, nauka i kierownictwo innych. Rzecz jasna, że na pierwszem miejscu, z woli Bożej i prawa przyrodzonego, na tych przede wszystkiem spoczywa obowiązek wychowania, którzy to dzieło rozpoczęli zrodzeniem. Tak wielkiej sprawie wychowania potomstwa zaradzono przez nierozerwalne małżeństwo, w którem się łączy wspólny trud i wzajemna pomoc.

„Głównym celem małżeństwa jest rodzenie i wychowanie potomstwa";[2]) lecz cel ten, podług woli Stwórcy i prawa przyrodzonego, jest prawem i przywilejem samego tylko małżeństwa, w którego uświęconych granicach powinno być utrzymane.

Drugiem dobrem małżeństwa jest *wierność* w zachowaniu sumiennem i zobopólnem umowy małżeńskiej. Mocą tej umowy, przez prawo Boże potwierdzonej, tego, co drugiej stronie się należy, nie można odmówić ani żadnej innej osobie dozwolić, ani też wolno przyznać drugiej stronie tego, co jest przez prawo Boże zabronione i sprzeciwia się wierności małżeńskiej.

[1]) Jan 16. 21.
[2]) Kan. 1013 § 1. K. P. K.

Ta wierność wymaga wyłącznej jedności stadła małżeńskiego, ustanowionej przez Stwórcę samego, a potwierdzonej przez Chrystusa Pana, który potępił jak kolejny, tak i współczesny rodzaj poligemji i poliandrji nietylko w czynie, lecz nawet w myśli: *„Wszelki, który patrzy na niewiastę, aby jej pożądał, już ją zcudzołożył w sercu swojem*".[1]) Mocy tych słów nie osłabia wzajemna ugoda małżonków, bo one wyrażają prawo Boże, którego żadna wola ludzka obalić nie może.

By wierność małżeńska jaśniała w całym blasku, powinna być nawet dozwolona poufałość małżonków napiętnowana cechą czystości.

(*Acta Ap. Sedis*, t. 22, str. 539).

(c. d. n.).

Zarządzenia Ordynarjatu Arcybiskupiego.

Rozkład wizytacji kanonicznej, którą odbędzie JE. Ksiądz Arcybiskup-Metropolita Wileński w roku 1931.

Kwiecień

26	kwiet.	godz.	9½	— Kamionka
„	„	„	16	— Kaszubińce
27	„	„	9	— Żydomla
„	„	„	16	— Kozłowicze
28	„	„	6½	— Jeziory
„	„	„	11	— Nowa Ruda
„	„	„	16	— Porzecze
29	„	„	6½	— Hoża
„	„	„	12½	— Przewałka
„	„	„	17	— Druskieniki
30	„	„	8	— Powrót do **Wilna**

[1]) Mat. 5. 28.

Maj

11	maja.	godz.	$12^{1}/_{2}$	— Grodno Fara
12	„	„	8	— „ Kośc. Pobern.
„	„	„	17	— „ Kośc. SS.Nazar.
13	„	„	8	— „ Kośc OO.Franc.
„	„	„	15	*Kongres Euch.*
14	„	„	14	— Zakończ. K. E.
„	„	„	16	— Kuźnica
15	„	„	9	— Zalesie
„	„	„	14	— Siderka
„	„	„	16	— Sidra
16	„	„	7	— Sokółka
17	„	„	6	— Rozedranka
„	„	„	$10^{1}/_{2}$	— Janów
18	„	„	6	— Majewo
„	„	„	10	— Sokolany
„	„	„	14	— Kundzin. *Konsekr. kośc.*
19	„	„	12	— Klimówka
„	„	„	17	— Odelsk
20	„	„	8	— Indura
„	„	„	16	— Kwasówka
21	„	„	8	— Powrót do Wilna
25	„	„	$13^{1}/_{3}$	— Czarna Wieś
„	„	„	$18^{1}/^{2}$	Wasilków
26	„	„	$10^{1}/_{2}$	— Supraśl
„	„	„	16	— Dojlidy
27	„	„	6	— Michałowo
„	„	„	12	— Zabłudów
28	„	„	$13^{1}/_{2}$	— Białystok—Kośc. Wn N.M.P.
29	„	„	10	— Białystok—Kośc. św. Rocha.
„	„	„	15	— Starosielce
„	„	„	$18^{1}/_{2}$	— Powrót do Białeg.
30	„	„	7-$11^{1}/_{2}$	— Białyst.-*Konsekr. kośc. N.M.P.*
„	„	„	16	— Otwarcie *Kongr. Euch.*
31	„	„	15	— Zakończenie K.E.

Czerwiec

1	„	„	7	— Juchnowiec
„	„	„	16	— Turośń
2	„	„	7	— Suraż
„	„	„	12	— Uhowo
„	„	„	$17/^{1}_{2}$	— Niewodnica
3	„	rano powrót do Wilna		
8	„	godz.	$14^{3}/_{4}$	— Choroszcz
9	„	„	13	— Fasty
„	„	„	15	— Dobrzyniew
10	„	„	8	— Krypno
„	„	„	15	— Knyszyn
11	„	„	8	— Jasionówka
„	„	„	14	— Korycin
12	„	„	8	— Kalinówka
„	„	„	15	— Mońki—*Konsekr. kośc.*
13	„	„	13	— Trzcianne
14	„	„	$13^{1}/_{2}$	— Giełczyn
„	„	„	18	— Goniądz
15	„	„	13	— Jaświły
„	„	„	17	— Dolistów
16	„	„	9	— Brzozowa
„	„	„	15	— Suchowola
17	„	„	15	— Dąbrowa
18	„	„	14	— Różanystok
19	„	„	7	— Nowy Dwór
„	„	„	$18^{3}/_{4}$	— Powrót do Wilna

Lipiec

18	lipca,	godz.	10	— Oszmiana—*Kongr. Euch.*

Sierpień

2	sierp.	godz.	16	— Łebiedziew
3	„	„	8	— Mołodeczno
„	„	„	15	— Chożów
4	„	„	7	— Gródek
„	„	„	$10^{1}/_{2}$	— Raków
„	„	„	16	— Dubrowy
5	„	„	8	— Radoszkiewicze
„	„	„	14	— Kraśne (Plebanja) *Konsekr. kośc.*
6	„	„	$17^{1}/_{2}$	— Powrót do Wilna
8	„	„	$16^{1}/_{2}$	— Kiemieliszki
9	„	„	$12^{1}/^{2}$	— Swiranki
„	„	„	18	— Kluszczany
10	„	„	$7^{1}/_{2}$	— Żeladź
„	„	„	12	— Swir-*Kongr. Euch.*
11	„	„	17	— Niestaniszki
12	„	„	9	— Żodziszki
„	„	„	16	— Daniuszew
13	„	„	$6^{1}/_{2}$	— Wojstom
„	„	„	13	— Wiszniew
„	„	„	17	— Szemetowszczyzna
14	„	„	8	— Zaświrz
„	„	„	15	— Powrót do Wilna
16	„	„	10	— Konstantynów
„	„	„	16	— Kobylnik
17	„	„	8	— Miadzioł

„	„	„	16	— Hruzdowo
18	„	„	7	— Zadziew
„	„	„	12	— Postawy—*Kongr. Euch.*
„	„	„	$15\frac{1}{2}$	— Drozdowszczyzna i powrót do Postaw
19	„	„	$16\frac{1}{2}$	— Łuczaj
20	„	„	7	— Duniłowicze
„	„	„	$13\frac{1}{2}$	— Wesołucha
„	„	„	17	— Wołkołata
„	„	„	5	— Dzierkowszczyzna
21	„	„	$10\frac{1}{2}$	— Królewszczyzna
„	„	„	13	— Zaszcześle
„	„	„	15	— Dokszyce
22	„	„	6	— Parafjanów—*Konsekr. kośc.*
„	„	„	17	— Budsław
23	„	„	8	— Krzywicze
„	„	„	15	— Dołhinów
24	„	„	7	— Spas
„	„	„	11	— Kościeniewicze
„	„	„	16	— Olkowicze—*Konsekr. kośc.*
25	„	„	13	— Ilja—*Konsekr. kośc.*
„	„	„	17	— Baturyn i powrót do do Ilji
26	„	„	12	— Kurzeniec
„	„	„	$15\frac{1}{2}$	— Wilejka Pow.
27	„	„	6	— *Konsekr. kośc. i Kongr. Euch.*
28	„	„	19	— Powrót do Wilne

Wilno, dn. 5 lutego 1931 r.

X. A. Sawicki
Kancl. Kurji.

Kongresy Eucharystyczne w archid. wileńskiej.

1.	Wilno	8—10	maja.
2.	Grodno	13—14	„
3.	Święciany	23—24	„
4.	Białystok	30—31	„
5.	Iwje	12—13	czerwca
6.	Lida	13—14	„
7.	Brasław	20—21	„
8.	Głębokie	15—16	lipca
9.	Oszmiana	18—19	„
10.	Świr	10—11	sierpnia
11.	Postawy	18—19	„
12.	Wilejka	27—28	„
13.	Szczuczyn k/Lidy	5—6	września
14.	Wołkowysk	7—8	„
15.	Słonim	12—13	„

Wilno, dn. 5.II.1931 r.

X. A. Sawicki
Kancl. Kurji.

Rekolekcje dla kapłanów w archid. wileńskiej.

I. 30.VI. godz. $19\frac{1}{2}$ do 3.VII. godz. $18\frac{1}{2}$
II. 6.VII. „ $8\frac{1}{2}$ „ 8. „ „ 20.
III. 13. „ „ $19\frac{1}{2}$ „ 16. „ „ $18\frac{1}{2}$

Wilno. d. 5.II. 1931 r.

X. A. Sawicki.
Kancl. Kurji.

Nowe rozgraniczenie parafij Chołchła — Dubrowy, dek. wilejskiego.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI
Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia
ARCHIEPISCOPUS-METROPOLITA VILNENSIS
S. Th. M.

In perpetuam rei memoriam!

Gregis Nobis commissi saluti instantes eiusque animarum malis mederi cupientes attenta locorum conditione auditis, quorum interest praedium *Chmarzyszki* hucusque pertinentem ad parochiam in *Chołchła* cum suis incolis et familiis a praedicta parochia auctoritate Nostra ordinaria ad tramitem Codicis J. C. (c. 1427) separamus et ad ecclesiam parochialem in *Dubrowy* decanatus Vilejcensis adscriptum esse declaramus et statuimus.

In quorum etc.

Datum ex aedibus Curiae Metropolitanae Vilnensis.

Vilno, die 6.II.1931 an. Nr. 535.

(L. S.)

† Romualdus
Archieppus-Metrop.

A. Sawicki
Curiae Cancel.

W sprawie kościołów i kaplic publicznych w archidiecezji wileńskiej.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA
Wilno, dn. 6. II. 1931 r. № 639.

Do PWW. Księży Dziekanów archidiecezji wileńskiej.

Niniejszem nauprzejmiej proszę PWW. Księży Dziekanów o łaskawe nadesłanie do dnia 5 marca rb. wykazów wszystkich kościołów (nieparafjalnych) i kaplic publicznych (czynnych jak i tych, które mogą być czynnemi), znajdujących się na terytorjum poszczególnych parafij w całym dekanacie. Wykaz ten zostanie umieszczony w Statutach Synodalnych archidiecezji wileńskiej.

Ks. L. Żebrowski
Kan. Kap. Metr.
Promotor Synodu.

List pasterski J. E. Księdza Arcybiskupa-Metropolity w sprawie Kongresu Eucharystycznego w archidiecezji wileńskiej w roku 1931.

Romuald Jałbrzykowski
Z Bożej i Stolicy Apostolskiej łaski Arcybiskup-Metropolita Wileński.
S. T. M.

Wielebnemu Duchowieństwu i Ukochanym w Chrystusie Diecezjanom pozdrowienie w Panu.

Chrystus Pan przepowiada apostołom i uczniom swoim uciski i różne udręczenia, a jednocześnie wskazuje im zbawienną, niezawodną pomoc, dodaje im otuchy i pociechy: *„Na świecie ucisk mieć będziecie, ale ufajcie, jam zwyciężył świat“* (Jan 16, 33); *„A oto ja jestem, z wami po wszystkie dni aż do skończenia świata“* (Mat. 28, 20). O tem powinniśmy pamiętać zawsze we wszystkich przeciwnościach naszych, jakie przeżywać nam się trafia.

Całe społeczeństwo nasze w obecnych czasach powojennych uskarża się na rozstrój i zamęt, a ci i inni na zniechęcenie do pracy i do życia. Człowiek człowiekowi zamiast być bratem i przyjacielem częstokroć jest wilkiem i wrogiem.

Przyczyn tego zła wyraźnie nie widać, a jednak jest niedobrze: ogólne obniżenie życia duchowego, rozstrój społeczny, znieprawienie woli — by to osłabienie serca, słowem anemja, czyli „niedokrwistość“ duchowa panują niemal powszechnie. Wyraźnie zaczyna zagrażać społeczeństwu naszemu przedwczesny uwiąd starczy, paraliż społeczny i zanik sił, czyli śmierć duchowa.

Ci i owi działacze zalecają różne tymczasowe zabiegi, które mają zło i biedę materjalną usunąć, ale te półśrodki niewiele pomogą: są niewystarczające. Społeczeństwo nasze więcej chore duchowo, niż materjalnie niedomaga. Potrzebna też gruntowna i poważna kuracja duchowa, konieczny nawrót społeczeństwa do zasad chrześcijańskich — wzajemnej miłości i sprawiedliwości; potrzeba się otrząsnąć z wszelkiej samowoli i swawoli, i wszelkiego bezprawia, potrzebny naszemu społeczeństwu zastrzyk ożywczy ducha Chrystusowego.

Chciałoby się wołać głosem wielkim na kraj cały słowami proroka z odpowiednią zmianą: *„Nawróć się, Izraelu, do Pana Boga swego“* (Oz. 14. 2).

Chrystus Pan po to przyszedł na ten świat, abyśmy *żywot mieli i obficiej mieli* (Jan 10, 10). Chrystus Pan jest lekarzem dusz naszych i najpewniejszym doradcą. On to ustawicznie mówi do nas z tronu eucharystycznego słowami Mędrca Pańskiego: *„Kochanie moje być z synami człowieczymi“* (Przyp. 8. 31), stamtąd wzywa nas: *„Pójdźcie do mnie wszyscy, którzy pracujecie*

i jesteście obciążeni, a ja was ochłodzę" (Mat. 11, 28), tu daje obietnice wielkie: *„Jam jest chleb żywota... Kto pożywa ciała mego i pije moją krew, ma żywot wieczny*" (Jan 6, 48—55).

Na tron euchrystyczny stale nam wskazuje Kościół, jako na najpewniejszą ucieczkę i niezawodne lekarstwo.

Z tego to względu urządzane są kongresy Eucharystyczne wszechświatowe, krajowe, jak np. w Poznaniu w roku ubiegłym, i diecezjalne.

Idźmy i my tą drogą.

Kochamy nasz kraj, pragniemy, aby było nam lepiej. O tyle z pewnością będzie w kraju lepiej, niż jest dziś, o ile sami będziemy lepsi. Poznajmy swe błędy, otrząsnijmy się z nich szczerze, nawiążmy serdeczną łącznię z Jezusem Eucharystycznym, przez częste a godne przystępowanie do Najśw. Sakramentu, własnym przykładem starajmy się do tego zachęcać nasze rodziny, otoczenie i przyjaciół. Na bezwstydne występy publicznych gorszycieli, różnych bezbożników, sekciarzy, wywrotowców, rozpustników i t. p. wrogów Kościoła św. odpowiedźmy publicznym hołdem Chrystusowi-Królowi, urządźmy nasz *Diecezjalny Kongres Eucharystyczny w Wilnie, w naszej świątnicy Ostrobramskiej* — w dniach *8, 9 i 10 maja r. b.* Dajmy tem dowód, że nie chcemy ulegać żadnej chwiejności i połowiczności religijnej, lękliwości przed względami ludzkiemi, że pragniemy mieć śmiałość naszych przekonań, wyraźny i mocny charakter religijny katolicki. W tym nastroju ducha występować będziemy nietylko podczas naszego Diecezjalnego Konkresu Eucharystycznego, ale i teraz niezwłocznie — przez chętne uczestnictwo w pracach przygotowawczych do tego Kongresu i później przez stały i gorliwy udział we czci eucharystycznej.

Pragnę bardzo, aby możliwie wszyscy Ukochani w Chrystusie Diecezjanie Wileńscy czy to osobiście, czy przez swych delegatów, przynajmniej po kilku z każdej parafji, uczestniczyli w tym Kongresie Eucharystycznym i do tej uczty duchownej jak najlepiej się przygotowali.

Kongresy Eucharystyczne są ubogacone przez Stolicę Apostolską w różne łaski duchowe.

Raczą Wielebni Księża Proboszczowie:

1. w pierwszą niedzielę po otrzymaniu, to jest 15 lub 22 lutego r. b., pismo to Wiernym odczytać z ambon, oraz wyjaśnić dokładnie myśl przewodnią Kongresów Eucharystycznych i poinformować o łaskach do nich przywiązanych;

2. we wszystkich kościołach archidiecezji naszej wileńskiej odprawić przed Kongresem nowennę (od 30 kwietnia do 8 maja): coram exposito Sanctissimo Sacramento mówić *6 Ojcze nasz, Zdrowaś Maryo, Chwała Ojcu i t. d.* Wybłagać pragniemy w ten sposób jak najobfitsze błogosławieństwo Boże dla uczestników Kongresu, dla naszej archidiecezji wileńskiej, dla Polski i dla Kościoła katolickiego;

3. w niedzielę, 3 maja r. b., we wszystkich kościołach archidiecezji Suma będzie odprawiona cum expositione Sanctissimi Sacramenti. Wierni postarają się w tym dniu jak najliczniej przystąpić do Stołu Pańskiego.

4. Dnia 8 maja o godz. 14 min. 30 na rozpoczęcie Kongresu we wszystkich kościołach Archidiecezji Wileńskiej mają dzwonić we wszystkie dzwony przez kwadrans czasu.

Ośmielamy się dodać, że sercem szczerem powitamy i przyjmiemy wszystkich Braci Katolików zarów-

no z archidiecezji jak i z całego kraju, którzy będą łaskawi przybyć na nasz uroczysty Kongres Eucharystyczny.

Mam mocną nadzieję, że Ukochani nasi w Chrystusie Mieszkańcy grodu Wileńskiego zechcą przed wszystkimi innemi Diecezjanami uczęstniczyć w Kongresie, przyozdobią odświętnie 8—10 maja swe domy jużto sztandarami galowemi, jużto nocną porą iluminacją rzęsistą. Świadczyć to będzie o naszej miłości, wierności i całkowitem oddaniu się Chrystusowi Panu.

Niech Ta, co w Ostrej świeci Bramie, Marya Najświętsza, pod której opieką ten Kongres odbyć zamierzamy, zaprowadzi wszystkich naszych Diecezjan, nawet dotychczas błądzących na łono miłości Chrystusa Eucharystycznego, a św. Stanisław bp. męczennik. patron Bazyliki wileńskiej, niech sprawi swym przykładem i wstawienictwem, abyśmy od tej pory zawsze występowali jako wierni i mężni, wzorowi i dzielni obywatele kraju, jako szczerzy, wyznawcy Chrystusowi.

Teren archidiecezji wileńskiej nazbyt rozległy. Niektóre osiedla odległe od Wilna do 400 kilometrów. Aby ułatwić uczęstnictwo w Kongresie Eucharystycznym wszystkim Djecezjanom w najdalszych zakątkach archidiecezji, a nawet tym, którzy do Kościoła katolickiego nie należą, urządzimy, obok Kongresu Eucharystycznego Diecezjalnego w Wilnie 8—10 maja, kongresy Eucharystyczne dekanalne, a mianowicie:

1) w Grodnie 13 i 14 maja,
2) w Święcianach 23 i 24 maja,
3) w Białymstoku 30 i 31 maja,
4) w Iwju 12 i 13 czerwca,
5) w Lidzie 13 i 14 czerwca,
6) w Brasławiu 20 i 21 czerwca,
7) w Głębokiem 15 i 16 lipca,
8) w Oszmianie 18 i 19 lipca,
9) w Świrze 10 i 11 sierpnia,
10) w Postawach 18 i 19 sierpnia,
11) w Wilejce 27 i 28 sierpnia,
12) w Szczuczynie k/Lidy 5 i 6 września,
13) w Wołkowysku 7 i 8 września,
14) w Słonimie 12 i 13 września.

Ukochani w Chrystusie Djecezjanie Nasi z odpowiednich dekanatów zastosują się do tych samych wskazówek w stosunku do miejscowego Kongresu Euch., które podaliśmy dla Kongr. Diecezjalnego. Szczegółowe regulaminy dla każdego z powyższych Kongresów Euch. wkrótce będą nadesłane przez Komitet Organizacyjny Wykonawczy Kongresu Eucharystycznego Diecezjalnego.

Ukochani w Chrystusie Diecezjanie! w miarę sił i możności postarajcie się współdziałać z myślą przewodnią tych kongresów eucharystycznych, a z pewnością ubogacicie się duchowo i przyczynicie się do rozszerzenia pokoju Chrystusowego w Królestwie Chrystusowem.

Wilno, dn. 7 lutego 1391 r. Nr. 668.

† *Romuald*
Arcybiskup - Metropolita.

Łaski i przywileje na czas Kongresu Eucharystycznego.

Ojciec św. Pius XI pismem Apostolskiem „Quod ad Conventus" z dn. 7 marca 1924 r.[1]) nadał uczestnikom i współpracownikom Kongresów Eucharystycznych, nawet djecezjalnych[2]), następujące łaski i przywileje duchowe:

I. Odpusty dla uczestników Kongresu:

1. *Zupełny* pozyskują ci, co po spowiedzi i Komunji św. w czasie Kongresu Eucharystycznego—a) od-

[1]) *Acta Ap. Sedis*, t. XVI, str. 154—158.

[2]) „In loco cuiuscumque Conventus Eucharistici internationalis, vel etiam unius nationis, aut regionis, aut dioecesis" z Pisma Apost. *Quod ad Conventus* (7. III. 1924 r.).

wiedzą kościół lub kaplicę publiczną, gdzie się odbywa Kongres i tam się pomodlą w intencjach Kościoła, b) albo wezmą pobożnie udział w uroczystej procesji, c) albo też będą obecni na błogosławieństwie papieskiem.

2. *Odpust cząstkowy: 7 lat i 7 kwadragen* pozyskują ci, a) co w czasie Kongresu i w miejscu jego odbywania pomodlą się przez jakiś czas przed Najśw. Sakramentem w czasie publicznej adoracji, b) lub wezmą udział w jakiemkolwiek nabożeństwie kongresowem lub uczestniczyć będą w obradach kongresu. — *Sto dni* pozyskuje się za każdy dobry uczynek, w duchu pokuty w czasie Kongresu wykonany.

II. **Odpusty dla wiernych, którzy nie przybyli na Kongres:**

1. *Zupełny* pozyskują ci, którzy w czasie, wyznaczonym na Kongres, po spowiedzi i Komunji św., nawiedzą pobożnie jakikolwiek kościół lub kaplicę publiczną i tam się pomodlą w intencjach Kościoła i o pomyślne wyniki Kongresu.

2. *Odpust cząstkowy 300 dni* za każdym razem pozyskują ci, a) którzy się pomodlą na intencję Kongresu, lub b) spełnią w tej intencji jakiś dobry uczynek, lub złożą ofiarę na cele kongresowe nawet po jego zakończeniu.

III. Podczas trwania Kongresu Eucharystycznego Ojciec św. pozwala na udzielenie wiernym błogosławieństwa Apostolskiego z odpustem zupełnym.

IV. Przy nabożeństwie głównem może być *Msza św.* de Sanctissimo Sacramento. Wszyscy również kapłani w czasie i miejscu Kongresu mogą odprawiać Mszę św. de S-mo Sacr., jako wotywę pro re gravi servatis servandis. Przy nocnej adoracji wolno odprawiać Mszę św. o północy i na niej udzielić Komunji św. Kapłani, obecni na adoracji nocnej, mogą odprawiać Mszę św. od godz. 1 w nocy. Duchowni, obowiązani do odmawiania Brewjarza, o ile są obecni na nocnej adoracji, mogą zamiast Officium de die, odmówić Officium de SS-mo Sacramento.

V. Ordynarjusz może pozwolić na binację w dni niedzielne i świąteczne kapłanom, pozostającym w czasie Kongresu na miejscu w parafjach, by zastąpić tych kapłanów, którzy się udali na Kongres, a nawet w dni powszednie. o ile to będzie uważał za właściwe i potrzebne.

VI. Wszyscy, udający się na Kongres, zwolnieni są od wstrzemięźliwości i postu, o ileby na dni podróży wypadły. Co zaś do wiernych, gdzie się Kongres odbywa, Ordynarjusze mogą ich zwolnić na czas Kongresu, zgodnie z kan. 1245 K. P. K., od zachowania wstrzemięźliwości i postu.

Ogłaszając powyższe łaski Stolicy Apostolskiej, niniejszem zarządzam:

1-o. aby PWW. Kapłani archidiecezji wileńskiej dołożyli starań do należytego skorzystania jak z Kongresu Eucharystycznego w Wilnie, tak i innych przez należyte pouczenie wiernych a nadewszystko przez ułatwienie odbycia spowiedzi świętej,

2-o. aby o powyższych łaskach i przywilejach w czasie Kongresu Euchar. w Wilnie w dn. 8—10 maja r. b. należycie poinformowali wiernych z ambon przez parę niedziel w miesiącu kwietniu i zatroszczyli się o zorganizowanie pielgrzymek do Wilna na ten czas, jak również zachęcili do wzięcia udziału w Kongresach lokalnych.

3-o. Kapłanom, pozostającym na miejscu w parafjach, udzielam prawa binacji w kościołach miejscowych i sąsiednich w dniach 8 i 10 maja, o ileby wypadło lub należało

zastąpić w odprawianiu Mszy św. księży, udających się do Wilna.

4. Błogosławieństwo Apostolskie z odpustem zupełnym będzie udzielone d. 10 maja r. b. po uroczystej Sumie.

Pożądaną jest rzeczą nadsyłanie sprawozdań do Komitetu Kongr. Euchar. (Wilno, Kurja) o odbytych Kongresach lokalnych (udział wiernych liczebny w nabożeństwach i zebraniach, rezolucje, liczba wydanych Komunji św. i t. p.).

Wilno, d. 7 lutego 1931 r. Nr. 668.

† *Romuald*
Arcb.-Metropol.

Decretum de Synodo Archidioecesana celebranda.

ROMUALDUS JAŁBRZYKOWSKI
Dei et Sanctae Sedis Apostolicae gratia
ARCHIEPISCOPUS - METROPOLITA
VILNENSIS
S. Th. M.

Venerabili Clero Archidioeceseos Vilnensis salutem in Domino.

Centesimus octogesimus septimus labitur annus ab illo A. D. 1744, quo beatae memoriae Iosephus Zienkowicz, Antistes Vilnensis, SS. Concilii Tridentini mandatis obtemperans, synodum diocesanam Vilnae celebravit. Horum annorum decursu Ecclesia Catholica tum in territorio, quod nunc archidioeceseos Vilnensis limitibus includitur, tum in omnibus fere regionibus prisci Poloniae regni plures atrocissimas asperimasque subiit persecutiones. Invasor hostilis monasteria suppressit, viros religiosos et sanctimoniales expulit, ecclesias multas clausit vel cultui schismatico usurpavit, populum fidelem a maiorum fide vi nefaria divellere conatus est nullique pepercit labori, ut omnem vitae catholicae manifestationem in nostris regionibus prorsus deleret. Supersunt multi, qui persecutionum illarum testes oculares fuerunt et ipsi pro fide catholica passi sunt. Funesta illa tempora memoria recurrentes nunc quoque prae dolore ingemiscimus. At simul ex intimo corde in labia veniunt verba Prophetae canentis: *„Misericordiae Domini, quia non sumus consumpti“* [1]).

Hostium praepotentia et fraus fere diabolica incassum redierunt. Gloriosissimae memoriae Praedecessores nostri — Episcopi et presbyteri, Sanctae Fidei depositi custodes vigilantissimi et gregis sui boni pastores exstiterunt. Omnes fere Episcopi Vilnenses multique sacerdotes, muneris sui officiorum executores religiosissimi et Ecclesiae iurium fortissimi propugnatores, beneficiis privati, in carceres detrusi vel in longinquas Russiae regiones deportati sunt. Populus fidelis, si paucos lamentabiles excipias casus, pastorum suorum vocem audiens eorumque exemplo protractus, vim et fraudem hostilem patientia sua et constantia vicit et promeruit gloriosum triumphum, in quo nos exultamus.

Attamen persecutio hostilis perniciosa vi omnino destituta non erat et funestos quosdam effectus, qui nunc quoque apprehenduntur, produxit. Sacerdotum penuria et impedimenta, quae a hoste consulto ponebantur, quin christifideles fidei principia docerentur et discerent, id effecerunt, ut populus alicubi peste contagiosa indiferentismi a vicinis acatholicis infectus et a via veritatis christianae in nonnullis aberravit.

In Domino firmiter confidentes, mala amovere, vulnera sanare, aegrotantibus mederi, infirmis auxilium praebere nobis proponimus, ut omnes, unusquisque in muneris sui

---

[1]) Thr. 3. 22.

limitibus, vocationis nostrae officia digne adimplere et „Pacem Christi in Regno Christi" efficaciter promovere possimus, acatholicos vero vitae nostrae, iuxta salutifera caritatis et iustitiae principia ordinatae, exemplo ad unionem cum Ecclesia Catholica protrahamus.

Quae ut certius assequi possent, decretis Nostris d. 4 Ianuarii 1928 a. Nr. 50 et d. 5 Februarii 1929 a. Nr. 606, virorum ecclesiasticorum coetum constituimus, qui ad mentem Codicis Iuris Canonici (cc. 356.360) omnia ad synodum celebrandam praepararent. Nunc cum opus praeparatorium absolutum sit, hanc S. Synodum Archidioecesanam in civitate Nostra Vilnensi d. 10, 11, 12 Iulii currentis 1931 anni, triduanis exercitiis spiritualibus (d. 7, 8, 9 eiusdem Iulii) praemissis, celebrandam indicimus.

Ad hanc Sanctam Synodum invitamus:

1. Excellentissimum ac Reverendissimum Dominum Casimirum-Nicolaum Michalkiewicz, Episcopum Auxiliarem Vilnensem et Vicarium Nostrum Generalem.

2. Illustrissimos ac Reverendissimos Dominos Praelatos et Canonicos Capituli Perinsignis Basilicae Metropolitanae.

3. Clarissimos Professores Facultatis Theologicae Universitatis Batorianae.

4. Reverendissimos PP. Provinciales Ordinum et Congregationum clericalium, qui in hac archidioecesi domos habent, necnon harum domorum Reverendos Superiores.

Invitamus etiam et sub oboedientia canonica vocamus:

5. Magnificum Rectorem et Clarissimos Professores Seminarii Nostri archdioecesani.

6. Admodum Reverendos Dominos Decanos seu Vicarios foraneos omnes.

7. Admodum Reverendos Dominos Parochos civitatis Vilnensis omnes.

8. Reverendos Dominos Moderatores Actionis Catholicae in archidioecesi Nostra.

9. Reverendos Dominos Parochos, binos ex quovis decanatu deputatos.

10. Reverendos Dominos Cathechetas scholarum ad minus quatuor, a Cathechetarum Associatione electos et deputatos.

11. Reverendos Dominos Vicarios Perinsignis Basilicae Metropolitanae.

12. Duos Vicarios cooperatores a Vicariis paroeciarum Vilnensium electos et singulos ex oppidis Grodno et Białystok eodem modo deputatos.

Tum Parochorum, tum Vicariorum e singulis decanatibus ad hanc S. Synodum deputatorum nomina Adm. Rev. D-ni Decani Reverendissimo D-no Promotori huius Synodi ante diem 15 Martii curr. anni indicent.

Si quis ad hanc S. Synodum Archidioecesanam vocatus ob valetudinem adversam vel alia ex iusta et rationabili causa venire non potuerit, Reverendissimum D-num Promotorem Synodi opportuno tempore huius rei certiorem reddat, indicata absentiae suae causa.

Ut vero gratiae Dei abundantia huic permagni momenti operi concilietur, Venerabiles Presbyteri Archidioeceseos Vilnensis inde a die promulgationis huis decreti usque ad 12 Iulii curr. anni. in Missa orationem sumat de Spiritu Sancto ex Missa votiva ad postulandam gratiam Spiritus Sancti, qua imperatam, et insuper feriis quintis mensis Iunii Missa votiva de Spiritu Sancto a quovis Sacerdote in archidioecesi Vilnensi dicatur, servatis semper de iure servandis.

Rev. D-ni Parochi Dominica prima mensis Iunii curr. anni christifideles de S. Synodo celebranda praemoneant et ad preces pro operis felici eventu effundendas necnon ad Sacramenta in hac intentione devote frequentanda omnes adhortentur, praesertim vero congregationum religiosarum sodales.

Rev. D-ni Parochi et Rectores ecclesiarum curent, ut die 10 Iulii curr. anni in omnibus ecclesiis per totam archidioecesim campanae pulsentur per quartam horae partem incipiendo a hora octava antemeridiana, quae pro Synodo aperienda designatur.

Reverendissimus D-nus Promotor S. Synodi ante diem 1 Maii curr. anni regulas in Synodi celebratione observandas, adprobatione a Nobis exquisita, publici iuris faciat.

Auditorium Domini sit semper nobiscum.

Dabantur Vilnae, die 7 Februarii 1931 anni N 700.

(L. S.)

† Romualdus
Archiepiscopus - Metropolita
Vilnensis.

Przesunięcie personalne.

Na mocy zarządzenia JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity Wileńskiego w składzie osobistym Duchowieństwa archidiecezji wileńskiej zaszły następujące zmiany:

Ks. dr. Antoni Wiskont, Szambelan Dworu Papieskiego, nazn. na prob. do Łyngmian dn. 7.I. 31 r. Nr. 77.

Ks. Aleksander Mic zwolniony na własną prośbę z obow. prob. w Łyngmianach dn. 9.I. 31 r. 107.

Ks. Jan Perkowski, wik. w Dąbrowie, przeniesiony na wik. do Suchowoli dn. 12.I. 31 r. Nr. 147.

Ks. Kazimierz Walentynowicz, wik. w Suchowoli, na wik. w Dąbrowie dn. 12.I. 31 r. Nr. 147.

Ks. Józef Rowiński, rektor kość. w Plebanji, na prob. do Szyłan dn. 6.II 31 r. Nr. 616.

Ks. Klemens Liksza, wik. kośc. Najśw. Serca Jezusowego w Wilnie. na prob. do Ilji, dn. 6.II. 31 r. Nr. 617.

Ks. A. Sawicki
Kancl. Kurji

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

ARCHIDIOECESANA.

Wilno, dn. 7 lutego 1931 r.

„W jedności siła".

„*Jam jest Alfa i Omega: początek i koniec*" [1]). Bóg jest początkiem i końcem wszystkich rzeczy, otwierając i zamykając wszystko; przeto wszystkie byty noszą na sobie ślady jedności tem wyraźniejsze, im są doskonalsze. Najdoskonalsze istoty na ziemi, ludzie, powołani są do najwyższej jedności nietylko w swojej przyczynie sprawczej, ale i wzorczej: „*W dzień, którego stworzył Bóg człowieka, na podobieństwo boże uczynił go*" [2]).

Jak jedność jest źródłem liczb, które się wszystkie z niej wyprowadzają, do niej się sprowadzają, a ona z żadnej nie wyprowadza swego początku. tak jedność ludzi w Bogu, jako przyczynie sprawczej i wzorczej, jest źródłem wszystkich cnót społecznych, koniecznym warunkiem społecznego współżycia ludzi. „Jedność daje niebu pogodę, duszy świętość, ciałom zdrowie, państwom i społeczeństwom pokój, gdyż wszelka cnota z jedności. Dwoistość zaś albo rozdwojenie jest przyczyną i matką wszelkiego odszczepieństwa, każdej wojny, choroby, zamieszania i burzy" [3]). Dlatego Platon powiada: „Niema większego

[1]) Apok. 21. 6.
[2]) Gen. 5. 1.

[3]) Corn. a Lapide, *In Luc. X. 42.*

nieszczęścia dla państwa, jak jego podział na części, lepszy już jest podbój całości"[1]). Arystoteles zaś cytując Speuzypa zaznacza: „W każdej rzeczy jedność jest podstawą jej bytu: tak długo bowiem jest tem, czem jest, jak długo zachowuje jedność materji z formą; usuń tę jedność, oddziel materję od formy, a zginie sama rzecz. Jedność tedy jest życiem — dwoistość zaś i podział— śmiercią"[2]).

Jeśli tak jest z życiem przyrodzonem to tem bardziej — z nadprzyrodzonem, które jest uczestnictwem w życiu Bożem. Tam Bóg mieszka w duszach nietylko przez swoją potęgę i wszechobecność, ale przez łaskę swoją i dlatego ściślej je ze sobą spaja we wzajemnej nadprzyrodzonej miłości, w przyczynie wysługującej — w Chrystusie i — sprawczej — w Duchu Św.

To nadprzyrodzone zjednoczenie duchowe dokonywa się w Kościele pod zmysłowemi znakami w sakramentach świętych, a przedewszystkiem w Przenajświętszym Sakramencie ołtarza. Dlatego św. Egidiusz, jeden z pierwszych uczniów św. Franciszka, zapytany, jaka jest droga do świętości, odrzekł: „Jedność jedności", to znaczy jedność duchowa dusz w jedności z Bogiem-Człowiekiem.

Św. Paweł w liście do Koryntjan z naciskiem podkreśla jedność chrześcijan, gdy pisze: *„Albowiem w jednym Duchu my wszyscy w jedno ciało jesteśmy ochrzczeni, ...a wszyscy jednym duchem jesteśmy napojeni... ...lecz teraz acz wiele członków ale jedno ciało"*[3]). Gdzieindziej zaś wskazuje na jedność celu dla wszystkich: *„Jedno tego, co nazad jest zapamiętywając, a do tego wprzód wyciągając się, bieżę do kresu ku zakładu wysokiego wezwania Bożego w Chrystusie Jezusie"*[4]).

Jedność sakramentów św., szczególnie Eucharystji, w wyższym stopniu jednoczy wszystkich chrześcijan, jak powiada św. Cyryl Aleksandryjski: „To święte Ciało sprowadza wszystkich do jednego życia, w którem się ono zabezpiecza; gdyż jak materja Przenajświętszego Sakramentu — chleb i wino — składa się z wielu ziarnek pszenicy i gron winnych, tak wszyscy doń przystępujący łączą się w jedność — w jedno mistyczne Ciało Chrystusa Pana"[1]). A św. Ignacy Męczennik w liście do Filadelfjan powiada: „Ponieważ jedno jest ciało naszego Zbawcy Jezusa Chrystusa, a jeden kielich do zjednoczenia w jednej Krwi jednego ołtarza, tak jeden biskup w zjednoczeniu z kolegium kapłanów, diakonów i wiernych"[2]).

Tak w pierwszych wiekach chrześcijaństwa głęboko rozumiano i odczuwano jedność wiernych, a szczególniej duchownych, o czem znowuż św. Augustyn wymownie powiada: „Patrzcie coście przyjęli! Jak jednem jest to, coście przyjęli, tak jednem bądźcie wy kojąc się wzajemnie, trzymając jedną wiarę, jedną miłość i nadzieję. Heretycy gdy to przyjmują, przeciwko sobie świadczą, ponieważ szukają podziału, gdy chleb ten wskazuje jedność"[3]).

X. M. S.

Dziesiąta rocznica obioru Ojca św. Piusa XI. — Dn. 6 lutego r. b. w Bazylice Metropolitalnej została odprawiona uroczysta Msza święta z *Te Deum* z powodu przypadającej dziesiątej rocznicy obioru na Stolicę Piotrową obecnie szczęśliwie nam panującego Ojca św., Piusa XI. Mszę św. odprawił J. E. Ksiądz Arcybiskup-Matropolita. Z okazji tego rodzaju uroczystości zawsze przychodzi na myśl to, że one powinny mieć charakter bardziej powszechny. Nie dość odprawić chociażby najuroczystsze nabożeństwo, niedość zorganizować obchód poza kościołem, zgromadzić chociażby setki słuchaczy i widzów; trzeba koniecznie, aby się taka uroczystość stała uroczystością powszechną, żeby w niej wziął udzial szary tłum wiernych, jak i inteligent, uświadomy katolik, jak i bardzo słabo orjentujący

[1]) *D republica*, lib. 5.
[2]) *Ethica*, c. 7.
[3]) 1 Kor. 12, 13-20.
[4]) Filip. 3 14.

[1]) M. G. 74, 561.
[2]) n. 4.
[3]) M. L. 38, 1103.

się w prawdach katechizmowych. Chodzi wszak o to, żeby katolicy zrozumieli, co znaczy to centrum jedności, organizacji i siły katolicyzmu, żeby zrozumieli, iż ta jedność i moc wypływa z jedności władzy, której początek jest nie w ludzkich ustawach, lecz w ustanowieniu samego Zbawiciela. Uroczystości papieskie dają do tego znakomitą okazję; ale trzeba je przenosić na niedziele, a wtedy się da dostęp jak najszerszym kołom wiernych jak na nabożeństwa, tak i na obchody poza kościołem, a nadto — zawczasu przygotować ludzi.

Imieniny Arcypasterza. — Dn. 6 lutego r. b. ustalonym zwyczajem Duchowieństwo m. Wilna o godzinie 12 składało życzenia JE. Księdzu Arcybiskupowi-Metropolicie z powodu przypadających dnia 7 lutego imienin. W imieniu zebranych przemówił JE. Ksiądz Biskup-Sufragan, życząc Dostojnemu Solenizantowi łask Bożych i zapewniając go o uległości Duchowieństwa całej archidiecezji i ścisłej z nim jedności w pracy dla wielkiej sprawy Bożej. Dn. 7 lutego r. b. o godz. 9 m. 30 JE. Ksiądz Biskup-Sufragan odprawił w Bazylice Metropolitalnej Mszę pontyfikalną z *Te Deum* na intencję Najprzewielebniejszego Solenizanta.

Pożegnanie Misjonarza. — Dn. 1 lutego r. b. Wilno katolickie żegnało odjeżdżającego do Rodezji na misje ks. Kazimierza Konopkę T. J. Z okazji pożegnania została odprawiona uroczysta Msza św.; o godzinie 1 zaś w refektarzu OO. Jezuitów odbyła się uczta pożegnalna, w której wzięli udział: JE. Ksiądz Biskup Bandurski, zaproszeni z miasta księża i wielu świeckich panów z pośród najbliższych znajomych odjeżdżającego. Wieczorem zaś odbyła się Akademja pożegnalna w sali Uniwersytetu Króla Stefana Batorego w Wilnie, urządzona staraniem Akadem. Koła Misyjnego. — Redakcja przy tej okazji składa O. Misjonarzowi życzenia błogosławieństwa Bożego w pracy dla Królestwa Chrystusowego.

Akademja Maryańska. — W dn. 2 lutego r. b. o godz. 1 popołudniu odbyła się w auli Śniadeckich U. S. B. Akademja Maryańska, zorganizowana staraniem Sodalicyj Akademiczek i Akademików U. S. B. w Wilnie. Na program złożyły się: referat prof. Dr. Glixelli'ego, Dziekana wydz. Humanist., na temat „Cuda Matki Boskiej w literaturze starofrancuskiej", oraz dział wokalno-muzyczny. Frekwenkcja była dość liczna zwłaszcza ze sfer młodzieży i członków rozmaitych Sodalicyj, istniejących na gruncie wileńskim.

Związek Mis. Kleru.—Skarbnik Związku Mis. Kleru powiadamia, iż dotąd nie nadeszły składki za rok 1930 od Księży z dekanatów: brzostowickiego, grodzieńskiego (za rok 1929 i 1930), lidzkiego, łunnieńskiego, miorskiego, słonimskiego, sokólskiego, święciańskiego, turgielskiego, wiszniewskiego i zdzięciolskiego. Przypominamy członkom Związku to, co mówi § 8 Statutu Związku Mis. Kleru: „Członkowie... powinni wiedzieć, że nie wystarcza samo zapisanie się do Związku, lecz należy usilnie i wiernie wypełniać te obowiązki, których się podjęło przy zapisie, o ile się pragnie rzeczywiście korzystać z łask, udzielanych przez Kościół Związkowi Pobożnemu". Niewnoszenie składek członkowskich jest zaniedbaniem przyjętych zobowiązań i pociąga za sobą utratę przywilejów.

Z Seminarjum Duchownego. — Dn. 16 stycznia b. r. na zaproszenie Sekcji Misyj Wewnętrznych PW. Ks. Kanonik Karol Lubianiec wygłosił dla alumnów Seminarjum Metropolitalnego referat o pracy misyjnej wśród innowierców. Referat był bardzo ciekawy, tem ciekawszy, że zaczerpnięty z doświadczenia Ks. Kanonika. Przedstawił w nim Czcigodny Prelegent podświadome dążenie zwłaszcza prawosławnych do prawdy — do Kościoła katolickiego. Dążenie to daje się zauważyć w tem, że prawosławni chętnie garną się do kapłana katolickiego, słuchają go a nawet zapraszają do swoich domów; brak tylko im stanowczej decyzji, i to opóźnia ich przejście na łono prawdziwego Kościoła. Należy jednak ufać Bogu, że za Jego łaską wahanie się to ustanie, a wtedy zbłąkane dusze wrócą na łono prawdziwej Matki ludów — Kościoła katolickiego. O to należy nieustannie się modlić. My, alumni wdzięczni jesteśmy swemu Księdzu Inspek-

torowi przedewszystkiem za wzór poświęcenia się sprawie bożej, jaki nam daje swoją pracą, wdzięczni również jesteśmy za referat i mamy nadzieję, że Czcigodny Ksiądz Inspektor nadal będzie się dzielił z nami swojemi spostrzeżeniami z pracy misyjnej.

Sekcja Mis. Wewn.

Z życia katolickiego po całym świecie.

Rzym i Włochy. — 26 stycznia r. b. rozpoczęły się w Bazylice Najśw. Maryi Panny Większej uroczystości 1500-lecia soboru efeskiego. Program przewiduje szereg uroczystości kościelnych i obchodów poza kościołem. Solenne uczczenie 1500-lecia soboru odbędzie sią 21 czerwca r. b. — Instytut wschodni w Rzymie liczy w roku bieżącym 63 alumnów z 28 narodowości. — 3 lutego r. b. odbyły się pierwsze próbne audyeje z radjostacji watykańskiej z bardzo pomyślnym skutkiem. Watykan będzie posiadał aparat nadawczo-odbiorczy „Duplex", przeznaczony do zwykłych rozmów telefonicznych. Taki aparat posiada tylko Marconi.

Francja. — D. 1 lutego r. b. odbył się w Paryżu doroczny zjazd Stowarzyszenia Inżynierów Katolickich (Union sociale des ingénieurs catholiques). Stowarzyszenie jest organizacją zawodową; troszczy się ono o moralny rozwój swych członków i otacza opieką ich sprawy zawodowe i materjalne. Obecnie liczy ono 7.000 członków; przed wojną miało tylko 1.000. — W roku 1930 powstał w Saint-Molo katolicki związek młodych marynarzy (Jeunesse Catholique Maritime). Nowa organizacja liczy już 1.000 członków w 40 kołach, wydaje własny miesięcznik, posiadający 2.000 abonentów.

Szwajcarja. — Dn. 17—19 stycznia r. b. odbyło się we Fryburgu VIII-e Walne Zgromadzenie Katolickiego Związku Badań Międzynarodowych (Union Catholique d'Etudes Internationales). Polskę reprezentował prof. Oskar Halecki.

Niemcy. — Dr. Erik Peterson, profesor teologji protestanckiej na uniwersytecie w Bonn, został przyjęty na łono Kościoła katolickiego Nawrócenie się tak wybitnego uczonego w kołach protestanckich i liberalnych wywołało wielkie wrażenie. — W najbliższym czasie ma być otwarta w Moguncji katolicka szkoła matek. Zadaniem tej szkoły ma być przygotowanie młodych dziewcząt do należytego spełniania obowiązków przyszłych żon i matek. Cały program wykładów skierowany jest ku temu, by wpoić w słuchaczki poczucie wielkości zadania, jakie przypada im w udziale do wypełnienia, a nadewszystko zrozumienie, iż kobieta ma stanowić duszę rodziny i dlatego szczególniejszą uwagę musi zwrócić na swoje wychowanie duchowe i religijne.

Anglja. — Walka parlamentarna katolików o zapomogi rządowe dla szkół katolickich została uwieńczona pomyślnym skutkiem: w Izbie gmin, wbrew projektowi rządowemu, zapomogi te zosłały przyznane Obecnie chodzi o przeprowadzenie uchwały w Izbie lordów i o zatwierdzenie królewskie. Rząd i sfery protestanckie ostro występują przeciwko uchwale Izby gmin, dlatego istnieje słuszna obawa o jej utrzymanie.

Jugosławja. — Dzięki energicznej postawie Episkopatu katolickiego nadal została utrzymana nauka religji w szkołach średnich, jako przedmiot obowiązujący. — Na budującą się katedrę katolicką w Białogrodzie Ojciec św. wyasygnował 1.000.000 lir. Rząd Jugosławji ofiarował bezpłatnie plac odpowiedni. Katedra ma kosztować 30.000.000 dynarów, drugie tyle pójdzie na przyozdobienie.

Rosja. — Według *Osservatore Romano*, na wyspach Sołowieckich znosi straszne katusze fizyczne i duchowe 48 duchownych katolickich. — Według *Prawdy* w Rosji zaprowadzono 5-dniowy tydzień a tem samem skasowano niedzielę. — Prasa sowiecka narzeka, że propaganda bezbożności postępuje bardzo powoli; dowodem tego jest, że ludność z bardzo skromnych swych środków utrzymuje obecnie całe duchowieństwo i pozostałe świątynie, a liczba kościelnych chrztów, małżeństw i pogrzebów stale wzrasta.

Chiny. — Jak donosi agencja „Fides“, został powieszony przez bandytów kapłan chiński, Marek Ho, z Apostolskiego Wikarjatu w Puchi. W październiku jeszcze zostali straceni: jeden z najstarszych pochodzenia chińskiego, 69-letni ks. Kin, wyświęcony na kapłana na 8 lat przed powstaniem bokserskiem, i ks. Czeng, którego ścięto a następnie rozćwiartowano dla wydarcia serca. Ten ostatni kapłan pochodził z rodziny męczeńskiej, gdyż ojciec jego zginął w okrutny sposób w roku 1900. W ten sposób liczba męczenników pośród duchowieństwa w Chinach od roku 1924 wzrosła do liczby 30, w tem 8 belgijczyków, 7 włochów, 5 chińczyków, 3 amerykanów, 3 francuzów, 2 niemców i po jednym hiszpanie i irlandczyku. — Zorganizowani przez komunistów bandyci zamordowali niedawno prefekta apostolskiego w Chin-Gan-Tu, o. Jana Soggui, franciszkanina.

Z życia katolickiego w kraju.

Archid. gniezn. i poznań. — D. 10 lutego rb. rozpoczął się w Poznaniu kurs duszpasterski, poświęcony sprawie sekciarstwa i inowierstwa w Polsce.—Katolicka Szkoła Społeczna w Poznaniu przystępuje do uruchomienia w ciągu r. 1931 i 1932 kilku trzymiesięcznych kursów dla wychowawczyń, pracujących w kościelnych i katolickich zakładach wychowawczych. Każdy kurs będzie podzielony na dwie serje sześciotygodniowych wykładów i ćwiczeń, przedzielone roczną pracą wychowawczą w zakładach. Na zakończenie drugiej serji wykładów i ćwiczeń odbędzie się egzamin kwalifikacyjny i wręczenie dyplomów. Warunkiem przyjęcia na kurs jest: 1) albo ukończenie siedmioklasowej szkoły powszechnej i dwuletnia praktyka w zakładzie wychowawczo-opiekuńczym; 2) albo ukończenie czteroklasowej szkoły powszechnej i trzyletnia praktyka. Pierwszy taki kurs rozpocznie się dnia 17-go lutego rb. Zgłoszenia na ten kurs należy nadsyłać do dyrekcji Katolickiej Szkoły Społecznej w Poznaniu.

Archid. lwowska. — J. E. Ks. Dr. B. Twardowski, Arcybiskup-Metropolita Lwowski, ostatniemi czasy ogłosił List Pasterski do wiernych swej archidiecezji, poświęcony aktualnej sprawie *rodziny chrześcijańskiej.*

Archid. warszawska. — J. Em. Ks. Kardynał Dr. Kakowski, Arcybiskup Warszawski, ogłosił na wielki post List Pasterski o *miłosierdziu chrześcijańskiem*, które winno się ujawniać przedewszystkiem w obecnych ciężkich czasach gospodarczych.—D. 26—28 stycznia rb. odbył w warszawskiem Seminarjum duchownem drugi kurs, w celu zaznajomienia przyszłych kapłanów z zadaniami katolickiej pracy społecznej.—W d. 3 lutego rb. zostało otwarte biuro Dyrekcji Misyjnej w Warszawie (ul. Miodowa 17).

Diecezja tarnowska. —D. 15 kwietnia rb. J. E. Ksiądz Biskup Wałęga, Arcypasterz Tarnowski, obchodzi 30-lecie rządów diecezją. Z tego powodu w swoim Liście Pasterskim mówi o stanie diecezji pod względem wiary i o zadaniach na przyszłość.

Diecezja lubelska. — W d. d. 17—18 stycznia rb. w Instytucie Misyjnym w Lublinie odbyły się egzamina półroczne alumnów w zakresie przedmiotów filozoficznych i teologicznych. Program Instytutu przewiduje też prawo kan. wschodnie, jak również teologję wyznań niekatolickich. — D. 18 stycznia rb., odbył się w Lublinie diecezjalny zjazd delegatów parafjalnych Towarzystwa Miłosierdzia Chrześcijańskiego. Celem zjazdu było ujednostajnienie pracy na polu charytatywnem, pogłębienie jej i scentralizowanie. W związku z tem wygłoszono referaty o celach i drogach akcji dobroczynnej, o akcji dobroczynnej a opiekach społecznych, o sposobach zakładania i prowadzenia kół Towarzystwa.

Drukowane za zezwoleniem Ordynarjatu Arcybiskupiego.

Redaktor i Wydawca
Ks. LEON ŻEBROWSKI